

Miten meillä menee?

Kartoitus väestösuhteiden tilasta
Suomessa - painopisteenä
vastaanottokeskuspaikkakunnat

Etno-foorumi 1.6.2017

Suomessa
Hyvät väestösuhteet

Hyvät väestösuhteet paikallistasolla

Suomessa
Hyvät väestösuhteet

Kartoituksen aineisto ja rakenne

- **Osa I:** Yleiskatsaus aiemmin tehdyistä tutkimuksista ja selvityksistä (n. 50 lähdeviitettä)
- **Osa II:** Väestösuhteiden kartoitus (7 paikkakuntaa)
 - Media-analyysi (n. 10 000 mediaosumaa)
 - Kuntakysely (N = 1653)
 - Avainhenkilöiden haastattelut (N = 27 +)
 - Turvapaikanhakijoiden haastattelut (N = 100 +)
- **Osa III:** Tulokset ja johtopäätökset
 - Edellisten osien tulokset ja 7 alueellisen ETNO:n työpajojen (N = 100) tulokset

Yhteenveto tuloksista

Asenteet

- Asenneilmapiiri maahanmuuttoon on kiristynyt. Suuri osa kansasta kuitenkin tuomitsee rasismia.
- Vastaanottokeskuspaikkakunnilla asenteissa havaittu lieventymistä.
- Suuri osa pilottikuntien asukkaista pitää naapuruston monikulttuurisuutta myönteisenä asiana (65–74 %). Vahvoja ennakkoluuloja: asukkaat tunnistavat usein etnisiä ryhmiä, joihin kuuluvia he eivät haluaisi naapureikseen (62–71 %).
- Karkea jaottelu suhtautumisessa maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen:
 - Asenteissa on nähtävissä yhteys iän ja sukupuolen lisäksi koulutustaustaan ja haavoittuvaan työmarkkina-asemaan.
 - Kritiikki maahanmuuttopolitiikkaa kohtaan ja asenteet maahanmuuttajia kohtaan eivät mene yhteen

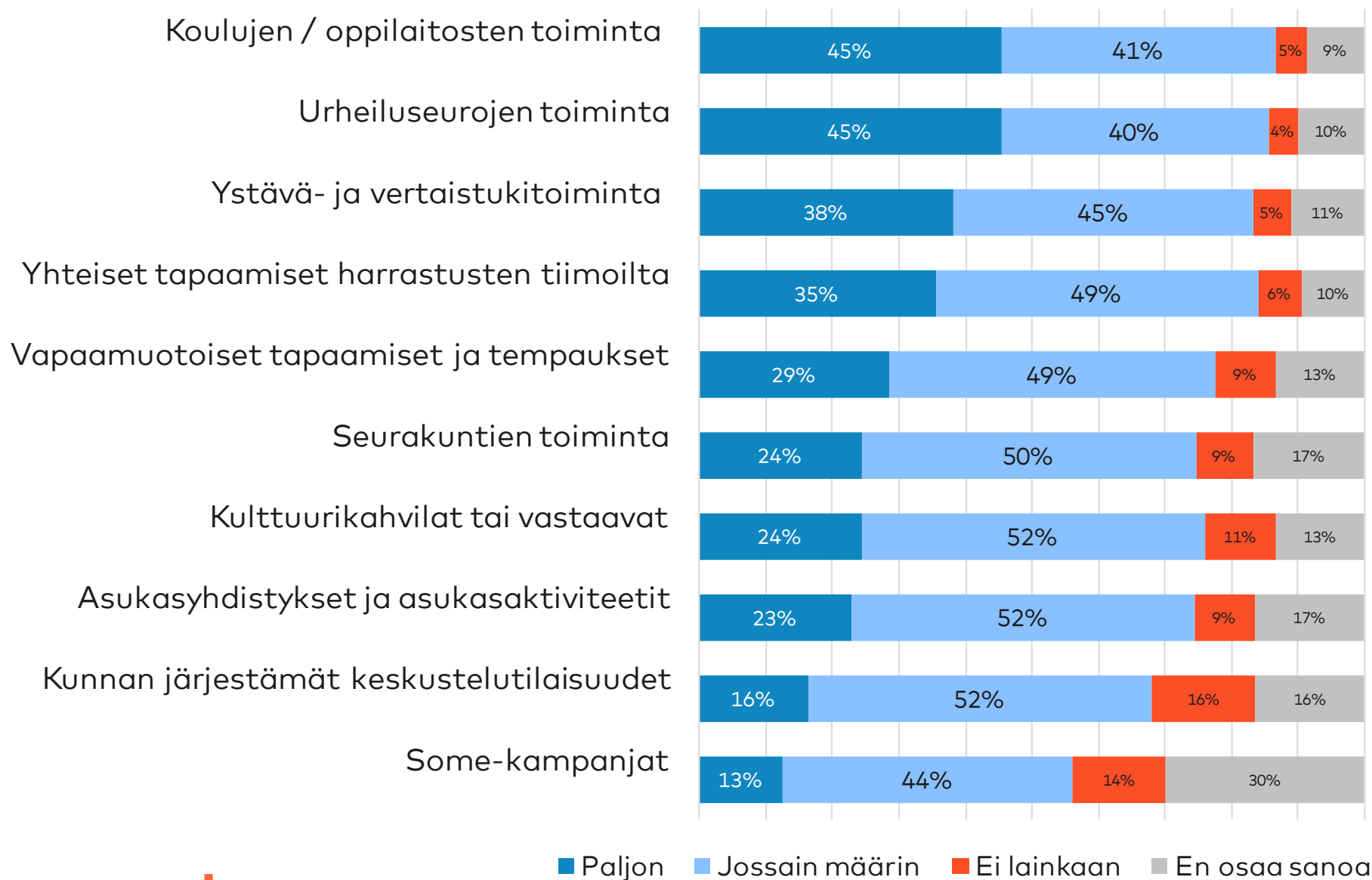
Turvallisuus

- Yleistäen turvallisuuden tunnetta Suomessa voidaan pitää hyvänä.
- Asenneilmapiirin jyrkentyminen näkyy kuitenkin turvallisuuden tunteessa.
- Pilottipaikkakunnilla suuri osa turvapaikanhakijoista tuntee tulleen kohdelluksi hyvin. Silti haastatelluista turvapaikanhakijoista n. kolmannes on kokenut jonkinasteista syrjintää tai häirintää.
- Yli puolet pilottikuntien kyselyn vastaajista kertoi vastaanottokeskuksen lisänneen turvattomuuden tunnetta alkuun – näistä yli 70 %:lla huoli oli vähentynyt ajan myötä.

Vuorovaikutus

- Maahanmuuttajien asuminen ja huono-osaisuus keskittyneet jossain määrin samoille alueille suurimmissa kaupungeissa. Vaarana kielteinen etninen segregatio.
- Mitä enemmän kahdella ryhmällä on myönteistä kanssakäymistä, sitä paremmin yhden ryhmän jäsenet suhtautuvat toiseen ryhmään.
- Esim. yksinäisyydestä turvattomuutta kokevia on suhteellisesti enemmän niiden joukossa, jotka ovat työelämän ulkopuolella.
- Turvapaikanhakijoiden näkökulmasta mahdollisuuksia luontevaan vuorovaikutukseen paikallisten kanssa on pääsääntöisesti ollut liian vähän.

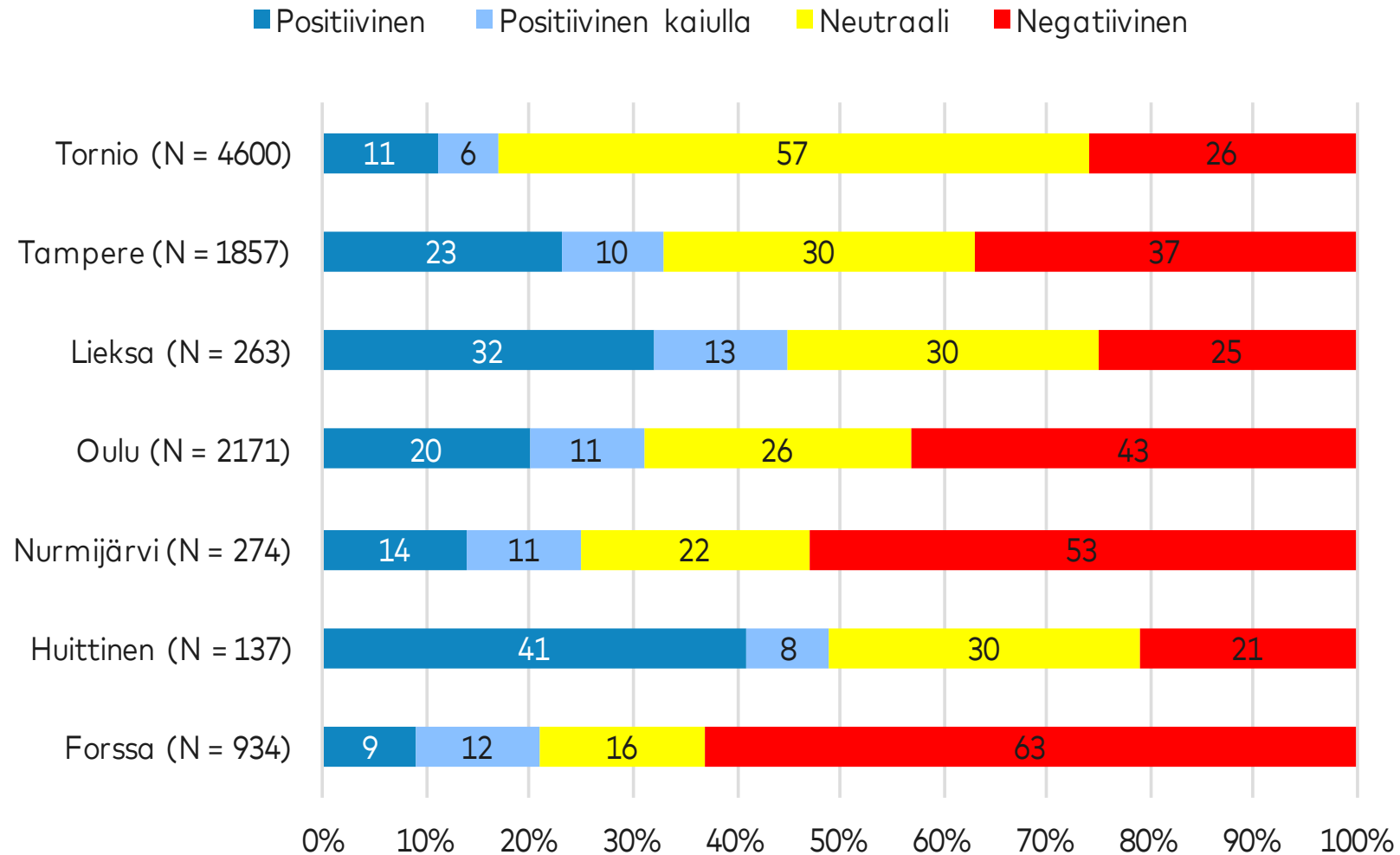
Pilottikuntiin suunnattu kysely: Kuinka edistää kantaväestön ja maahanmuuttajien vuorovaikutusta ja luottamusta?

Osallisuus

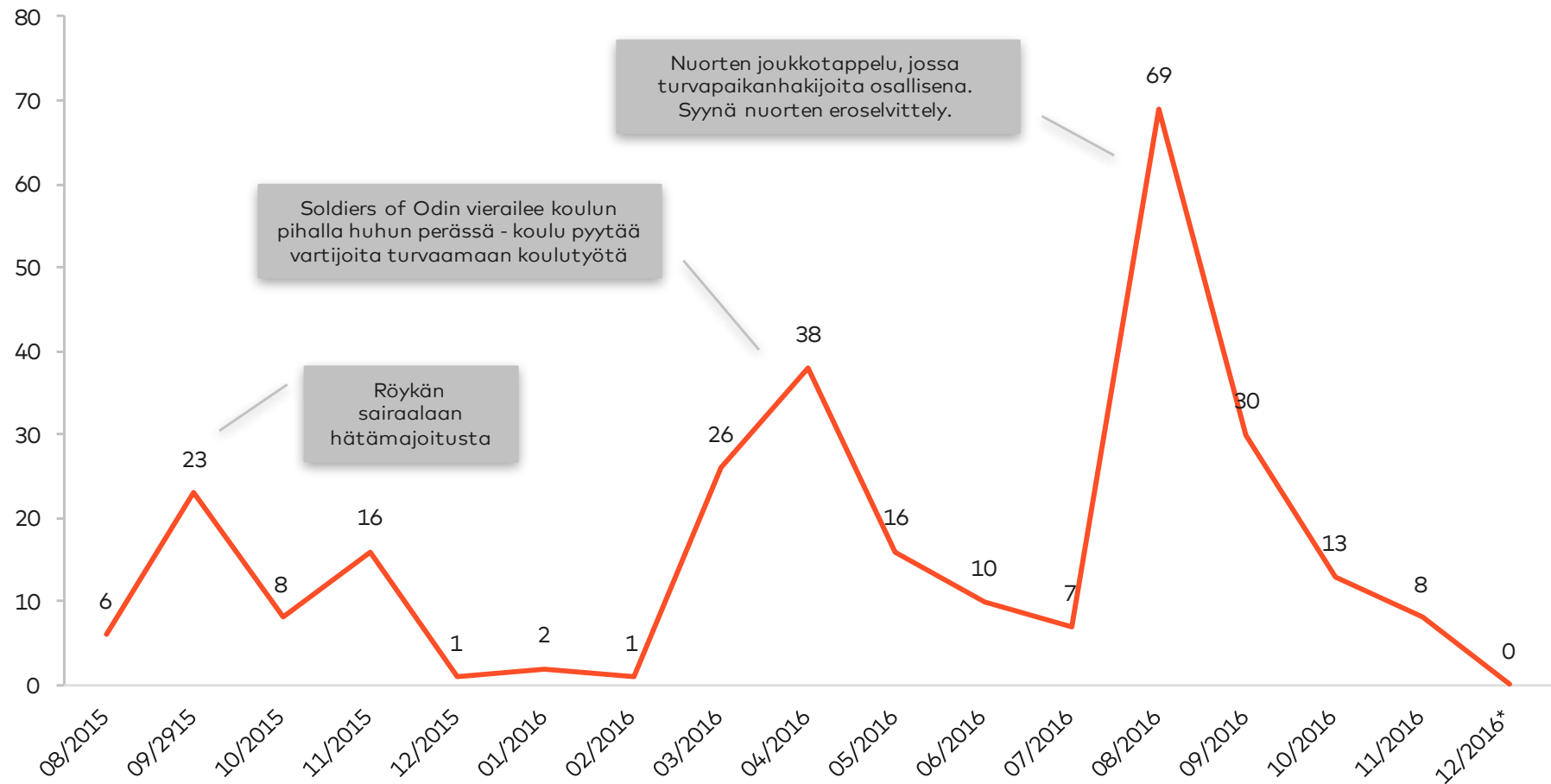
- Suomalaisten luottamus yhteiskuntaan on heikentynyt. Yhteys heikentyneeseen luottamukseen ja valmiuteen suoraan laittomaan toimintaan osallistumisella on tunnistettu.
- Luottamus toisiin ihmisiin heijastuu myös luottamukseen poliittisiin toimijoihin ja instituutioihin.
- Kuntiin suunnatun kyselyn henkilöt, jotka suhtautuvat kriittisesti naapuruston monikulttuurisuuteen, luottavat myös vähemmän kunnan päätöksentekoon, poliittisiin puolueisiin ja valtamediaan. Luottamus järjestöihin on myös hieman heikompi.
- Maahanmuuttajien päätöksentekoon osallistumisesta tulisi vahvistaa. Myös vaaliaktiivisuus on heikko.

Media-analyysi

Esimerkki: Nurmijärvi

Mediaosumien määrä 1.8.2015-22.12.2016 (N = 274)

Kehittämisehdotukset

Väestösuhteepolitiikan kehittäminen paikallistasolla

Asenteet: Kehittämissuosituks

A1: Väestösuhteepolitiikka ja sen osaamisen kehittäminen tulisi kytkeä paikallistason strategiseen kehittämiseen.

A2: Kunnissa tulisi edesauttaa osallisuuden ja kuulluksi tuleamisen kokemuksen vahvistamista – myös kriittisten mielipiteiden osalta.

A3: Tarvitaan asiapitoista tiedotusta ja ratkaisukeskeistä journalismia maahanmuutosta.

Turvallisuus: Kehittämissuosituks

T4: Tunnistettava kiristyneen asenneilmapiirin yhteys turvallisuuden tunteeseen ja väkivaltaisiin tekoihin. -- Huomioitava niin päättäjien ja politikoiden kuin ansalaisten tasolla – tietoisuutta yhdenvertaisuudesta, moninaisuudesta ja sen kunnioittamista tulee edelleen jalkauttaa.

T5: Kaupunkisuunnittelussa tulee huomioida asuinalueiden eriytymisen kysymyksiä laajemmin myös yhteistyö julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa; mm. periaatetta "syrjinnästä vapaista alueista" tulee edistää toimijoiden yhteistyössä.

Vuorovaikutus: Kehittämissuositukset

V6: Kuntien palveluita ja toimintaa ohjaavissa prosesseissa tulisi ottaa huomioon yhdenvertaisuussuunnittelun esiin nostamat tavoitteet ja toimenpiteet, joilla edistetään hyvien väestösuhteiden kehitystä ja ennaltaehkäistään konflikteja.

V7: Eri väestöryhmien vuorovaikutusta tulisi tukea eri elämänsaroilla:

Hyvien väestösuhteiden edistäminen paikallistasolla

Väestösuhdepolitiikan ja sen osaamisen jalkauttaminen paikallisstrategiaan

KOHTAAMISPAIKKOJEN MAHDOLLISTAMINEN

- Yhteisölliset tilat ja tapahtumat.
- Eri väestöryhmien osallistumisen varmistaminen.

RAHOITUKSELLA OHJAAMINEN

- Rahoituksen kriteereihin yhdenvertaisuusperiaatteet.
- Toteutumisen seuranta.

TIEDOLLA JOHTAMINEN

Väestösuhdetietojen hyödyntäminen mm. palveluiden suunnittelussa.

YHTEISTYÖ 3. SEKTORIN KANSSA

Kolmannen sektorin tukeminen (oma toiminta ja tuki muille yhteisöille ja viranomaisille.)

Yhdenvertaisuuden, monimuotoisuuden ja inhimillisen kohtaamisen korostaminen, mm.

ENNAKKOLUULOJEN VÄHENTÄMINEN

Kansalaisten aktiivisuuden ja yhdenvertaisuusteemojen tietoisuuden vahvistaminen.

YHTEISÖLLISET TYÖMUODOT

Edistetään yhteisistä intresseistä lähteviä yhteisöllisiä toimintamuotoja ja tapahtumia.

KANSALAISKESKUSTELUN EDISTÄMINEN

Kuulluksi tulemisen mahdollistaminen, ratkaisukeskeinen lähestyminen.

Osallisuus: Kehittämissuosituks

O8: Julkisen rahoituksen myöntämisen ehdoissa eri yhteisöille tulisi huomioida toimintojen vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja väestösuhteisiin rahoituksen kohteena olevassa toiminnassa.

Jatkojalostaminen paikallistasolla

- Nyt tehty kartoitus kohdistui pitkälti turvapaikanhakijoihin; paikallistason kartoituksessa osallistettava laajemmin eri tahoja.
- Kyselyn jatkojalostaminen siten, että se huomioi paremmin paikallistason:
 - esim. mitä toimijoita alueella on, ja mitä tulisi olla vuorovaikutuksen edistämiseksi? Mitä vaikuttamismahdollisuuksia kuntalaisilla on; miten toimiviksi ne koetaan?
- Raportissa myös vinkkejä mediaseurannan toteutukseen paikallistasolla.